

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu Filipa Dienstbiera, soudce Tomáše Langáška a soudkyně Veroniky Juříčkové v právní věci žalobkyně: **ANRISTIN s. r. o.**, sídlem Akademika Heyrovského 1178/6, Hradec Králové, zastoupené Mgr. Alešem Sázavským, advokátem, sídlem Nad Splavem 1045, Náměšť nad Oslavou, proti žalovanému: **Ministerstvo průmyslu a obchodu**, sídlem Na Františku 32, Praha 1, zastoupenému JUDr. Tomášem Hlaváčkem, advokátem, sídlem Kořenského 1107/15, Praha, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 22. 12. 2022, č. j. MPO 120955/2022, o kasační stížnosti žalobkyně proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 4. 7. 2023, č. j. 3 A 7/2023-72,

t a k t o :

Usnesení Městského soudu v Praze ze dne 4. 7. 2023, č. j. 3 A 7/2023-72 **se ruší** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení případu

[1] Rozhodnutím uvedeným v záhlaví zastavil žalovaný řízení o žádosti žalobkyně o dotaci v požadované částce 224 000 Kč podané v rámci Výzvy k programu podpory podnikatelů v oblasti adventních trhů postižených celosvětovým šířením onemocnění COVID-19 způsobeného virem SARS-CoV-2, pro nesplnění podmínky poskytnutí podpory stanovené výzvou a jejími přílohami.

[2] Rozhodnutí žalovaného napadla žalobkyně správní žalobou. Městský soud žalobkyni usnesením ze dne 14. 4. 2023, č. j. 3 A 7/2023-66, vyzval k zaplacení soudního poplatku ve výši 3 000 Kč ve lhůtě 15 dní, poslední den této lhůty připadl na 5. 5. 2023. V tento den požádala žalobkyně o osvobození od soudních poplatků. Městský soud usnesením ze dne 8. 6. 2023, č. j. 3 A 7/2023-66, výrokem I zamítl žádost žalobkyně o osvobození od soudních poplatků a výrokem II vyzval žalobkyni, aby zaplatila soudní poplatek ve výši 3 000 Kč do jednoho dne od právní moci tohoto usnesení. Současně žalobkyni poučil o tom, že řízení bude zastaveno, nebude-li soudní poplatek ve stanovené lhůtě uhrazen.

[3] Žalobkyně soudní poplatek ve stanovené lhůtě neuhradila, městský soud proto napadeným usnesením řízení o žalobě zastavil. Městský soud odkázal na § 9 odst. 1 zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, dle kterého nebyl-li poplatek zaplacen spolu s podáním návrhu na zahájení řízení, soud vyzve poplatníka k zaplacení poplatku ve lhůtě alespoň 15 dní, výjimečně může soud uložit lhůtu kratší. Po uplynutí stanovené lhůty soud řízení zastaví, přičemž k zaplacení poplatku po marném uplynutí lhůty soud nepřihlíží. Městský soud odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 3. 2018, č. j. 8 Afs 37/2018-51, dle kterého je soudní poplatek hrazený na výzvu soudu vydanou po 30. 9. 2017 zaplacen v den, kdy je částka soudního poplatku skutečně připsána na účet soudu nebo kdy se kolky, jimiž je soudní poplatek zaplacen, dostanou do dispozice soudu. Městský soud tak uzavřel, že lhůta pro uhrazení soudního poplatku marně uplynula dne 13. 6. 2023. Soudní poplatek byl na účet soudu připsán až dne 26. 6. 2023, z tohoto důvodu měl městský soud úhradu poplatku za opožděnou, řízení o žalobě proto zastavil.

II. Kasační stížnost

[4] Žalobkyně (dále též „stěžovatelka“) brojí proti usnesení městského soudu kasační stížností, v níž namítá, že pokud není včasné podané žádosti o osvobození od soudních poplatků vyhověno, soud stanoví navrhovateli novou přiměřenou lhůtu k zaplacení soudních poplatků. Kratší lhůta k zaplacení soudního poplatku by měla být použita pouze zcela výjimečně a soud by měl stanovení kratší lhůty patřičně odůvodnit. Důvodem pro stanovení kratší lhůty by přitom zásadně neměla být samotná délka řízení nebo obstrukční přístup účastníka, jenž by byl kratší lhůtou „trestán“. Žalobkyně je přesvědčena, že směrem k soudu vyvinula nezbytnou aktivitu, samotné řízení nijak neobstruovala. Jednodenní lhůta k zaplacení soudního poplatku je nepřiměřená a šikanózní. Je téměř objektivně nemožné v této lhůtě soudní poplatek uhradit, jelikož bankovní účet městského soudu č. 3703-2928021/0710, nepodporuje okamžité platby. Banka je tak povinna zajistit připsání částky převodu ve prospěch účtu převádějící instituce příjemce a předat jí podklady nutné k poskytnutí částky převodu příjemci nejpozději následující bankovní pracovní den po dni účinnosti příkazu k převodu, nebyla-li dohodnuta lhůta kratší. V případě stanovení lhůty pro uhrazení soudního poplatku v délce 1 dne není po doručení usnesení do datové schránky v jeden den a zadání příkazu k úhradě soudního poplatku ihned druhý den možné, aby byl soudní poplatek připsán na účet městského soudu včas.

[5] Žalovaný práva vyjádřit se ke kasační stížnosti nevyužil.

pokračování

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[6] Nejvyšší správní soud při posuzování kasační stížnosti hodnotil, zda jsou splněny podmínky řízení, přičemž dospěl k závěru, že stížnost má požadované náležitosti, byla podána včas a osobou oprávněnou, a je tedy projednatelná.

[7] Poté přezkoumal napadené usnesení městského soudu v rozsahu kasační stížnosti a v rámci uplatněných důvodů, ověřil při tom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti [§ 109 odst. 3 a 4 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“)], a dospěl k závěru, že kasační stížnost stěžovatelky je důvodná.

[8] Podle § 9 odst. 1 zákona o soudních poplatcích platí: *Nebyl-li poplatek za řízení splatný podáním návrhu na zahájení řízení, odvolání, dovolání nebo kasační stížnosti zaplacen, soud vyzve poplatníka k jeho zaplacení ve lhůtě, kterou mu určí v délce alespoň 15 dnů; výjimečně může soud určit lhůtu kratší. Po marném uplynutí této lhůty soud řízení zastaví. K zaplacení poplatku po marném uplynutí lhůty se nepřihlíží.* Podle § 36 odst. 1 věty první s. ř. s., účastník, který doloží, že nemá dostatečné prostředky, může být na vlastní žádost usnesením předsedy senátu zčásti osvobozen od soudních poplatků.

[9] Následným postupem soudu po zamítnutí žádosti o osvobození od soudních poplatků se Nejvyšší správní soud zabýval v rozsudku ze dne 26. 1. 2006, č. j. 1 As 27/2005-87, kde dospěl k závěru, že po zamítnutí žádosti o osvobození od soudních poplatků je soud povinen vyzvat žalobce opětovně k zaplacení poplatku, stanovit mu k tomu novou lhůtu, třeba i kratší, a poučit jej o následcích nesplnění výzvy.

[10] Při hodnocení postupu městského soudu vyšel Nejvyšší správní soud z odůvodnění usnesení ze dne 8. 6. 2023, č. j. 3 A 7/2023-66, ze kterého vyplývá, že městský soud napadeným rozhodnutím stanovil stěžovatelce novou lhůtu k zaplacení poplatku. Délku této lhůty sice určil podle zbývající délky původní lhůty, to však nic nemění na tom, že jde o novou lhůtu k zaplacení soudního poplatku. Tímto sice městský soud vyhověl výše uvedenému požadavku judikatury, přesto nelze jeho postup aprobovat, protože dodatečná lhůta v délce jednoho dne je pro zaplacení soudního poplatku nedostatečná.

[11] Obdobným případem se Nejvyšší správní soud zabýval v rozsudku ze dne 10. 4. 2008, č. j. 2 Afs 44/2007-73, kdy krajský soud po zamítnutí žádosti o osvobození od soudních poplatků žalobci stanovil lhůtu k uhrazení soudního poplatku v délce tří dnů. I tuto lhůtu označil Nejvyšší správní soud za nedostatečnou. Tento právní názor navíc Nejvyšší správní soud vyslovil ještě před novelizací § 9 odst. 1 zákona o soudních poplatcích novelou č. 196/2017 Sb., kdy bylo možné „doplatit“ soudní poplatek do doby, než je poplatníku doručeno usnesení o zastavení řízení. S ohledem na tento závěr je nutno považovat lhůtu v délce jednoho dne za nedostatečnou, a to tím spíše, že zákon o soudních poplatcích již zaplacení poplatku po uplynutí lhůty nepřipouští. Takto krátká lhůta nutí poplatníka zaplatit poplatek prakticky ze dne na den, resp. v den doručení usnesení soudu o neosvobození od soudních poplatků, čímž ignoruje realitu běžného života. I přesto, že smyslem lhůty je určit relativně krátký časový interval, kdy má dojít k zaplacení soudního poplatku, aby bylo možno pokračovat v řízení, představuje lhůta v délce jednoho dne nedůvodně striktní a nadměrně zatěžující způsob uplatňování veřejné moci.

[12] Jak navíc uvedl sám městský soud v napadeném usnesení, soudní poplatek je zaplacen až okamžikem připsání uvedené částky na účet soudu, případně okamžikem, kdy se kolky, jimiž je poplatek hrazen, dostanou do dispozice soudu (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 3. 2018, č. j. 8 Afs 37/2018-51). Lze tak důvodně pochybovat o tom, zda je vůbec fakticky možné soudní poplatek v takto nepřiměřeně krátké lhůtě uhradit.

[13] Městský soud odůvodnil stanovení mimořádně krátké lhůty tím, že stěžovatelka podala v poslední den původní lhůty žádost o osvobození od soudních poplatků. Po jejím zamítnutí tak soud stěžovatelce k úhradě poplatku stanovil onen „zbylý“ časový interval z původní lhůty. Toto však nelze považovat za dostatečný důvod pro uložení extrémně krátké lhůty, jak učinil v projednávané věci městský soud. Podání žádosti o osvobození od soudních poplatků je právem každého žalobce, kterého za ně nelze „trestat“ příliš krátkou lhůtou na následné doplacení soudního poplatku po zamítnutí jeho žádosti, a to ani v případě, že žádost byla podána v poslední den lhůty k zaplacení soudního poplatku.

IV. Závěr a náklady řízení

[14] Nejvyšší správní soud uzavírá, že městský soud dospěl ve svém usnesení k nesprávnému právnímu závěru, podle nějž je dodatečná lhůta pro zaplacení soudního poplatku v délce jednoho dne, uložená soudem žalobkyni po zamítnutí její žádosti o osvobození od soudních poplatků, dostatečná k učinění tohoto úkonu.

[15] Na základě výše uvedených skutečností Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná, a proto ve smyslu § 110 odst. 1 věty první s. ř. s. zrušil rozhodnutí městského soudu a věc mu vrátil k dalšímu řízení. V něm je městský soud ve smyslu § 110 odst. 4 s. ř. s. vázán závěry vyslovenými v tomto rozsudku.

[16] V dalším řízení rozhodne městský soud i o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 17. dubna 2024

JUDr. Filip Dienstbier, Ph.D.
předseda senátu